

AJAVAD KOERAD

1. Lääne-siberi laika

Lääne siberi laika on aretatud hantide ja manside tõututest jahilaikadest. Koer on keskmist ja üle keskmise kasvu, tugevkuiva kehaehitusega. Iseloomult on ta tasakaalukas, liikuv, hea orienteerumisvõimega. Inimeste vastu ei ole kuri, kuid mõnedel koertel esineb väga tugev kaitserefleks. Tüüpiline liikumisviis uluki otsimisel ja jälitamisel on lai kiire traav vaheldumisi galopiga. Turja kõrgus isastel 54...60cm, emastel 2cm madalam. Karvkatte värvus on valge, hundihall, laiguline, ruuge, hallikas, kõigis toonides beez või mustjaspruun.

2. Vene-euroopa laika

Vene euroopa laika on aretatud Komi ja Udmurdi ning Arhangelski oblasti tõututest jahilaikadest. Iseloomult on vene euroopa laika tasakaalukas, elav, hästi arenenud orienteerumisvõimega. Inimeste vastu ei ole kuri. Tüüpiline liikumisviis uluki otsimisel ja jälitamisel on traaviga vahelduv galopp. Turja kõrgus on isastel 52...58cm, emastel 2cm madalam. Karvkatte värvus võib olla üleni must, valge, hallikaspunane, hundihall või musta valgekirju. Viimane värvus on kõige eelistatum.

3. Ida-siberi laika

Ida siberi laika on aretatud evengi ja teistest Ida-siberi kohalikest tõututest jahilaikadest. Teda aretatakse ajutise tõustandardi järgi. Tõug on levinud Jenissei jõest ida poole kuni Zeja jõeni. Ida siberi laika on väga tugeva jahiinstinktiga. Turja kõrgus on isastel 55...64cm, emastel 2cm madalam. Karvkatte värvus on hundihall, valge, hall, must, ruuge või kõigis toonides pruun, täpiline või laiguline.

4. Soome püstkõrv

Soome püstkõrv on aretatud Soome ja Karjala kohalikest tõututest lindu haukuvatest püstkõrvalistest jahikoertest. Esimene tõustandard kinnitati 1892. Iseloomult on ta julge, iseseisev, sõltumatu. Seda koera ei saa alistada ega sundida kuulekusele. Soome püstkõrv on väga energiline ja liikuv koer, kes ei suuda kaua ühe koha peal paigal püsida. Ideaalkõrguseks loetakse isastel 44...47cm, emastel 40...43cm. Tegemist on väikest kasvu, kehaehituselt ruutja, väga tugeva jahiinstinktiga koeraga. Karvkatte värvus on punane (kollakaspunasest kuni punakaspruunini).

5. Karjala karukoer

Ka karjala karukoera juured ulatuvad Komimaale. Kogu hilisema aretustöö aluseks on Karjalas olnud tõutute, erivärviliste, püstkõrvaliste jahikoerte populatsioon. Aretustöö algas 1930. ja tõustandard kinnitati 1945. Karjala karukoer on keskmise suurusega, arenenud luustikuga ja lihaseline. Iseloomult on karjala karukoer tasakaalukas, veidi umbusklik, tugeva iseloomiga. Eriti hästi on arenenud haistmine. Kasutatakse karu ja põdra küttimisel. Ideaalkõrgus on isastel 57cm, emastel 52cm. Kõikumine on lubatud pluss-miinus 3cm. Karvkatte värvus on kas must või must-valge. Esineb ka nudi saba.

6. Jämtlandi koer

Jämtlandi koer aretati Rootsi kohalikest püstkõrvalistest jahikoertest. Tõustandard kinnitati 1946. Kuigi tõustandard kinnitati suhteliselt hilja, on siiski tegemist ühe väga vana jahikoeratõuga. Jämtlandi koer on võimas, tugeva ja kuiva kehaehitusega koer. Iseloomult tasakaalukas koer. Kasutatakse põdra, karu ja ilvese jahil. Mõned koerad hauguvad ka puu otsas olevat lindu. Kõrgus isastel 57...65cm, emastel 52...60cm. Karvkatte värvus helehallist tumehallini. Iseloomulikud on valkjad või kollakad laigud koonul, põskedel ja kurgu all.

7. Norra hall põdrakoer

Norra hall põdrakoer on aretatud Norra kohalikest erineva välimusega püstkõrvalistest põtra haukuvatest koertest. Ühtse välimusega koerte populatsioon oli välja kujunenud 1946-ndaks aastaks. Norra hall põdrakoer on tüüpiline püstkõrvaline tugeva, ruutja kehaehitusega jahikoeratõug. Iseloomult on julge, tarmukas ja kartmatu. Kasutatakse ainult põdrajahil. Isaste ideaalkõrgus on 52cm, emastel 49cm. Karvastiku värvus on kõikides toonides hall.

LINNUKOERAD

1. Saksa karmikarvaline linnukoer

Üks vanimaid jahikoeratõuge. Sellist tüüpi koeri on kirjeldanud juba roomlased vanadel germaanlastel. Selle tõu aretuses on kasutatud hagijaid ja ka prantsuse ja itaalia linnukoeri. See koer on aretatud Saksamaal. Lõplikult kujunes tõug välja 20 saj. algul. Koer on üle keskmise kasvu, tugevkuiva kehaehitusega. Sellel tõul on väga tugev kaitserefleks. Turja kõrgus isastel 60...68 cm, emastel 56...64 cm. Karmikarvalisele linnukoerale on iseloomulik habe, vuntsid ning karvapuhmad kulmuldel ja ninajuurel. Keha katva karva pikkuseks on 3..6 cm. Karv on karm. Kõht on karvane. Karvkatte värvused on üleni

kohvipruun, kohvipruun hõbehallil põhjal, kohvipruuni laiguline või täpiline, kohvipruun halli kirmega ja väga harva üleni hõbehall. Esineb ka musti koeri.

2. Saksa lühikarvaline linnukoer

Saksa lühikarvaline linnukoer on aretatud Saksamaal. Aretuses on kasutatud nii kohalikke kui ka prantsuse ja itaalia linnukoeri ning vähesel määral ka pointerit. Lõplikult kujunes tõug välja 19. saj. lõpuks. Koer on kõrge eeskehaga, proportsionaalse tugevkuiva kehaehitusega, tasakaaluka iseloomuga, väga liikuv. Turja kõrgus isastel 62...66 cm, emastel 58...64 cm. Keha kattev karv on 1,5...2 cm pikk, tihe, sirge, läikiv. Karvkatte värvus on kohvipruunilaiguline või täpiline, kohvipruun halli kirmega või üleni kohvipruun. Esineb ka musti koeri.

3. Saksa pikakarvaline linnukoer

Saksa pikakarvaline linnukoer sarnaneb välimuse poolest teistele saksa linnukoertele. Turja kõrgus on isastel 62 - 67 cm, emastel 58 - 64 cm. Keha katab pikk, tihe, karedavõitu laineline karv. Kaelal, rinnal ja kõhul on karva pikkus 6 - 10 cm, seljal ja külgedel 3 - 5 cm. Jalgade tagakülgedel on karv pikem ja rippuv. Saba alapoolel moodustab kuni 15 cm pikkune karv nn. lipu. Saba ei kupeerita ja see ulatub kandadeni.

4. Pointer

Pointer on aretatud Inglismaal 18. sajandil. Aretusmaterjaliks olid hispaania ja itaalia päritoluga lühikarvalised koerad, kes jäid linnu ees seisma. Pointer on lühikarvaline, tugevkuiva kehaehitusega, julge, elav ja energiline linnukoer. Tüüpiline liikumisviis jahil on kiire, energiline galopp. Flegmaatilisust loetakse puuduseks, kurjust inimese vastu või argust veaks. Luustik on tugev, lihased hästi arenenud, reljeefsed. Turja kõrgus on isastel 57...65 cm, emastel 54...63 cm. Pointeri karvkatte värvus on punase, kollase, pruuni või mustalaiguline. Esineb ka üleni ühevärviline karvkate must, kohvipruun või mitmesugustes toonides beez.

5. Iiri setter

Iiri setter on aretatud Iirimaa 17. sajandil, kuid kaasaegne karvkatte värvus kujunes lõplikult välja 19. sajandi teisel poolel. Esimene iiri setteri standard koostati 1885. a. Dublinis sealse punaste setterite kasvatajate klubi poolt. Iiri setter on keskmist kasvu, proportsionaalse, kuivtugeva kehaehitusega, kõrge eeskehaga koer. Ta on liikuv ja energiline. Saaklooma

otsib kiirel galopil. Linnu ees seisab ta püsti ja ei lama. Turja kõrgus on isastel 57-66 cm, emastel 3 cm madalam. Luustik ja lihased on hästi arenenud. Värvus on ühetooniline tume-punakasruuge (meenutab poleeritud punase puu värvi), ilukarv võib olla veidi heledam. Tänapäeval esineb ka punavalgeid eksemplare.

6. Gordoni setter

Gordoni setter on aretatud Sotimaal. Lähtematerjaliks olid vanad inglise mustad kõrbpiirdega linnukoerad, kellele lisati hispaania brakkide ja pruunide veespanjelite verd. Tõu standard töötati välja Gordon Clubi poolt 1891. a.

Kaasaegses Gordoni setteris on säilinud massiivne luustik ja kehaline võimsus, kuid koerad on muutunud

kiiremakäiguliseks. Koer on rahulik, tasakaalukas, pehme iseloomuga ja kuulekas. Gordoni setter on üle keskmise kasvu, kõrge eeskehaga, massiivse luustikuga ja hästi arenenud lihastikuga. Turja kõrgus on isastel 63-69 cm,

emastel 4 cm madalam. Värvus on must sinkja helgiga (meenutab rongga tiiva värvust), selgelt piiritletud eredate roostepunaste piiretega, mis paiknevad kulmul, kõrvade sisekülgedel, koonul põsenukkide all ja alumisel lõual, mokaadel, rinnal kahe ülemiste tippudega ühinenud kolmnurgana. Piire on ka ees- ja tagajalgadel ning päraku piirkonnas ja saba alumisel poolel. On lubatud vähesed valged karvad varvastel.

7. Inglise setter

Inglise setter on aretatud Inglismaal 19. sajandi esimesel poolel seal tollal kasutusel olnud tüübilt erinevatest täpelistest ja laigulistest setteritest. Inglise setteri aretuslugu on tihedalt seotud tõu esimese aretaja Edward Laveracki (1789-1877) nimega. Ligi 50-aastase töö tulemusena aretas Laverack setteri tüübi, keda õigustatult nimetatakse laverack-setteriks.

Inglise setter on kuivtugeva kehahitusega, energiliste liigutuste ja elegantse välimusega koer. Inimeste vastu on ta leebe ja heatahtlik. Koer on keskmist kasvu.

Turja kõrgus isastel 56-64 cm, emastel 53-62 cm. Luustik ja lihastik on hästi arenenud. Nahk on tihe, õhuke, elastne, ilma voltideta. Värvus - kahevärviline, valgel põhjal on mustad, kollased, oranzpunased või pruunid täpid ja laigud. Kolmevärviline-mustade täppide ja laikudega koeral on koonul, kulmukaartel, kõrvade sisekülgedel ja jalgadel oranzpunased täpid ja piirded.

8. Veimari linnukoer

Selle koeratõu algupära on tänapäevani ebaselge. Teada on vaid see, et teda on puhtalt aretatud viimased sada aastat ilma ühegi teise koeratõuga ristamata. Pärit on ta Saksamaalt Weimari ja Thüringeni ümbrusest. Tegemist on tugeva ja jõulise jahikoeraga. Veimari linnukoer on tugeva jahiinstinktiga, visa, väga hea haistmisega. Meelsasti töötab

vees. Turja kõrgus isastel 59 - 70 cm, emastel 57 - 65 cm. Värvus hõbedane või hiirehall.

9. Ungari vizsla

Ungari vizsla on üks väga vana jahikoeratõug. Pärit on ta Karpaatia mägedest. Selle koera kirjeldust ja pilte on leida juba 14 saj. pärit dokumentidest. Tõsiselt alustati aretustööga 19. sajandil. FCI tunnustas ungari vizsla tõuna 1936. Ungari vizsla on keskmist kasvu, kerge ja kuiva kehaehitusega, elegantne linnukoer. Iseloomult on ta elav, temperamentne, kergelt allub koolitusele. Side peremehega on tugev. Koer on tugeva töötahtega. Turja kõrgus isastel 58 - 64 cm, emastel 54 - 60 cm. Karva värvus on kuldne.

URUKOERAD

1. Taksid

Taksid on aretatud Saksamaal juba 17. saj. Nende põhiülesandeks on töötada urus paiknevale ulukile. Taksi on võimalik kasutada ka muude ulukite jahtimisel. Need omadused on taks pärinud oma eelkäijalt, väikesekasvuliselt saksa hagijalt-brakilt. Taks on madalakasvuline, pikaks venitunud, kuid kompaktse kehaga, lühikeste jalgadega, reljeefse lihastikuga, tugeva luustiku ja kehaehitusega koer. Iseloomult on ta julge, kartmatu ja tasakaalukas. Arvestada tuleb sellega, et taksid on küllaltki isepäised ja kõrge enesehinnanguga koerad. Takse liigitatakse karvkatte järgi lühi-, pika- ja karmikarvalisteks.

Pikakarvalistel taksidel on pikk, pehme, läikiv, vastu keha liibuv sirge karv. Aluskarv on olemas. Karv on pikem kõril, kogu keha alapoolel, kõrvadel ja jalgade tagakülgedel. Saba alapoolel on pikk ilukarv.

Karmikarvalistel taksidel on kogu keha, välja arvatud koon, kulmud ja kõrvad, kaetud ühtlase tihe, karmi, vastu keha liibuva kuni 3 cm pikkuse karvaga. Aluskarv on tihe. Koonul on harjaseline habe ja vuntsid. Samasugused karvapuhmad on ka kulmul. Pead ja kõrvu katab lühike karv, sabal on karv tihe, saba otsa poole lühenev. Saba alapoolel pole pikka rippuvat karva.

Siledakarvalistel taksidel on karv lühike, tihe, läikiv, jäigavõitu, kuid mitte kare ja liibub vastu keha.

Turjakõrgus isastel 22 - 27 cm, emastel 20 - 25 cm. Värvus. Ühevärviline-ruuge,

kollakasruuge, üleni kollane segatud mustade karvadega. Eelistatakse puhast värvust, kusjuures hinnatum on tumeruuge. Karvakatte loetletud värvuste puhul on ninapeegel ja küüned mustad. Kahevärviline - must, pruun, hall roostepruunide või kollaste piiretega silmade peal, koonu külgedel, alalõual ja kõril, kõrvade sisekülgedel, rinnal, jalgade sise- ja tagakülgedel, käppadel, päraku ümber, ja jalgade alumises osas kuni 1/3 või pooleni nende pikkusest. Mustadel ja hallidel koertel on ninapeegel ja küüned mustad, pruunidel koertel pruunid. Täpiline, marmor- või tiigerkiri. Marmorkirja koertel on põhivärvusteks ruugevõitu või hall kuni valgeni tumehallide, ruugete, pruunide või mustade ebakorrapärase kujuga täppidega. Soovitav on, et põhivärvus ei oleks ülekaalus ja täpid ei oleks liiga suured. Marmorkirja puhul peavad tingimata olema värvilised piirded. Ninapeegel ja küüned on mustad.

2. Foksterjerid

Foksterjerid on aretatud Inglismaal. Lõplikult kujunes tõug välja 19. saj. Arvatakse, et tema esivanemateks olid Wales'ist pärit mustad-pruunid terjerid, keda ristati teiste Inglismaal terjeritega. Karvkatte järgi eristatakse karmi- ja siledakarvalist tõuteisendit.

Karmikarvaline foksterjer on liikuv, temperamentne, julge, kiirete liigutustega ja alati tõule iseloomuliku keha pingulolekuga. Ta on tugeva või kuivtugeva kehaehitusega, kusjuures ta ei tohi näida raskena ja koredana. Lihastik on hästi arenenud ja reljeefne, nahk elastne ja liibuv. Foksterjeri keha peab olema õigetes proportsioonides. Eriti tähtsad on koonu ja ajukolju pikkuste suhe ja pikkusindeks. Ideaalne on ruutjas kehakuju (pikkusindeks 100). Turja kõrgus isastel 35 - 40 cm, emastel 34 - 39 cm. Karvkate on kompaktne, tihe ja karm. Koerale ettenähtud välimuse andmiseks kitkutakse tema karvkatet (trimmitakse) ja kohati pügatakse. Värvus - üleni valge, valge mustade või kõigis toonides ruugete või punakaspruunide laikudega (kahevärviline). Valge mustade ja ruugete laikudega (kolmevärviline). Laigud võivad olla mitmesuguse kuju ning suurusega ja paikneda korrapäratult üle kogu keha, kusjuures valge värvus peab olema ülekaalus.

Siledakarvaline foksterjer on samuti liikuv, temperamentne, julge, kiirete liigutustega ja alati pingul kehahoiakuga koer. Ta on tugeva ja kuiva kehaehitusega. Lihastik on hästi arenenud. Proportsioonid peavad olema õiged, keha ruutjas. Turja kõrgus isastel 35 - 40 cm, emastel 34 - 39 cm. Karv on sirge, tihe ja liibuv. Aluskarva olemasolu on soovitatav. Värvus - üleni valge, kahe- või kolmevärviline, valge, tumedate või erinevas toonis ruugete või ruugepruunide laikudega või mõlemat värvi laikudega.

3. Saksa jahiterjer

Saksa jahiterjer on aretatud Saksamaal pärast Esimest maailmasõda. Tõug saadi foksterjeri, uelsi terjeri ja leiklandi terjeri ristamise teel ja aretati eesmärgil saada universaalne tumedavärviline jahikoer. See eesmärk saavutati. Jahiterjer on ennast näidanud hea jahikoerana nii uru- kui ka muude ulukite jahil. Jahiterjerid jaotatakse karvkatte järgi kaheks tõuteisendiks - karmi- ja siledakarvaliseks. Jahiterjer on alati pingsa tähelepanuga, ettevaatlik, täis otsustamisvõimet ja kartmatu. Ta

on tugev, vastupidav, võõraste vastu umbusklik, sageli tige koer. Koer on tugeva kehaehitusega, pigem venitatud kui ruutjas. Turja kõrgus isastel 32 - 40 cm, emastel 30 - 38 cm. Põhivärvus must või tumepruun, ruugete või veelgi heledamate kollakate piiretega kulmudel, koonul, rinnal, jalgadel, käppadel ja saba alapoolel. On lubatud heledam või tumedam värvus näol ja väikesed valged täpid rinnal ja varvastel.

SPANJELID

1. Inglise cockerspanjel

Aretatud on Suurbritannias. Tõustandard kinnitati 1987. Kasutatakse lindu lendu ajava koerana. Koer on rõõmsa iseloomuga ja alati liputava sabaga, mis loob tüüpiliselt toimeka liikumise, eriti jälgi ajades. Ei karda paks tihnikuid. Õrn ja kiinduv, elurõõmus ja vallatu. Turjakõrgus isastel 39 - 40 cm, emastel 38 - 39 cm. Värvus on mitmesugune. Ühevärvilistel on valge lubatud ainult rinnal.

2. Vene spanjel

Vene spanjel on aretatud pärast Suurt Isamaasõda Euroopas levinud erinevate spanjelitõugude ristamise teel. Selle tulemusena on saadud küllaltki arvukas ühetüübiline põhikari, kes sarnaneb kokkerspanjeliga, kuid on viimasest suurem ja pikema kehaga. Tõu standard kinnitati 1951. a. Vene spanjel on pikakarvaline, madalakasvuline, tugevkuiva kehaehitusega koer. Turja kõrgus on isastel 38-44cm, emastel 36-42 cm. Tüüpiline liikumisviis on allüür, otsimisel kerge galopp. Iseloomult on koer tasakaalukas, liikuv. Värvus võib olla ühevärviline-must, pruun või ruuge, kahevärviline - musta-, pruuni- või ruugekirju, kolmevärviline - valge, värviliste täppide ja laikudega, must või pruun värviliste piiretega.

HAGIJAD

1. Eesti hagijas

Eesti hagijas on aretatud kohalike hagijate keeruka vältava ristamise teel inglise madalajalgse hagijaga (beagle), inglise rebasehagijaga (foxhound), sveitsi hagijaga (Gewöhnlicher Schweizer Laufhund), lutzerni hagijaga (Luzernen laufhund) ja berni hagijaga (Dreifarbiger Berner Laufhund). Kogu aretustööd mõjutas see, et ennesõja aegses Eestis oli keelatud jahipidamine hagijatega kelle turjakõrgus oli üle 45 cm. Tänu sõjale kinnitati eesti hagija tõustandard alles 27. dets. 1954. Eesti hagijas on alla keskmist kasvu, tugeva ja kuiva kehaehitusega. Turja kõrgus on isastel 45...52 cm, emastel 3 cm madalam. Ülekaalus on mustalaiguline kõrbpiirdega värvus (kolmevärviline). Lubatud on ka halli, punase, ja kollaselaiguline ning must karvkate, kusjuures koon ja käpad on valged.

2. Vene hagijas

Vene hagijas on üks vanemaid jahikoeratõuge. Jahipidamist hagijatega tunti Venemaal juba XII sajandil. Algul aretasid

koerakasvatavad hagiid igauks oma maitse jargi ja seetottu ei olnud veel XIX saj. lopul uhetuubilist vene hagiijat. Esimene vene hagiija standard koostati 1895. a. Valimusest meenutab vene hagiijas moningal maal hunti, seda eriti oma korre eeskeha tottu ja kombe poolest hoida pead madalal. Vene hagiijale on omane, erinevalt teistest koeratougudest, kiskjalaadne valimus. Vene hagiijas on ule keskmise kasvu, tugeva kehaehitusega koer. Turja korrgus on isastel 58...68 cm, emastel 3 cm madalam. Karvkatte varvus on uleni mitmesugustes toonides kollane voi on selg mustjas (sadul).

3. Vene laiguline hagiijas

Vene laiguline hagiijas on aretatud vene hagiija ristamisel inglise rebasehagiijaga (foxhound). Iseseisvaks touks kujunes vene laiguline hagiijas XX saj. algul. Selle hagiijatou toustandard kinnitati 1925. a. Hiljem on standardis tehtud moningaid korrektoive. Vene laiguline hagiijas on tugeva kehaehitusega koer. Turja korrgus isastel 58...68 cm, emastel 3 cm madalam. Karvkatte varvus on mustalaiguline, korbppeerdega, koht ja jalad alati valged. Lubatud on ka hallilaiguline korbppeerdega ja punaselaiguline varvus.

4. Lati hagiijas

Lati hagiijas on aretatud Latis vana kuramaa hagiija ristamisel inglise vaikehagiijaga (beagle), poola ja vene hagiijatega keeruka valtava ristamise teel. Iseseisva touna kinnitati lati hagiijas 1971. Lati hagiijalt nouetakse, et ta ajujahil taidaks ajaja ulesandeid s.t. laheks koos ajajatega ajusse ja leidnud uluki, jalitaks viimast kilgates kuni kutiliinini. Samuti peab ta haavatud ulukit jalitama verejalgi mooda. Lati hagiijas on alla keskmist kasvu, tugevkuiva kehaehitusega. Turja korrgus on isastel 43...48 cm, emastel 40...46 cm. Karvkate on must, jarsult eralduva korbppeerdega.

Retriiverid

1. Labradori retrieiver

Aretatud Suurbritannias. Standard avaldati 1987. Lindu lendu ajav koer. Uldmulje - tugeva kehaehitusega, kompaktne, vega aktiivne, laia koljuga, sugava ja avara rinna ning rinnakorviga, mahuka ja tugeva nimmekoha ja ning tagajaseemetega. Koer on heasudamlik ja vega liikuv. Suureparase haistmisega, tundliku suuga, armastab vett. Kohanev ja kiindunud seltsiline. Taibukas, innukas ja kuulekas, tugeva meeldimissooviga. Iseloomult heatahtlik, ilma agressiivsuse voi kohatu arguseta.

2. Kuldne retrieiver

Aretatud on Suurbritannias. Standard avaldati 1987. Tegemist on lindu lendu ajava koeraga. Uldmulje - summeetriline, tasakaalustatud, aktiivne, vomas, tasakaalukas liikuja, usaldusvaerne, heasoovliku ilmega. Kuulekas, taibukas ja kaasasundinud toovoimega, sobralik

ja enesekindel. Turja kõrgus isastel 56 - 61 cm, emastel 51 - 56 cm. Karv on sirgelt või laines langev, hea pikkusega, tiheda vettpidava aluskarvaga. Värvus mistahes kuldse või kreemika varjund, mis ei muutu mahagoniks või punaseks. Lubatud on vaid üksikud valged karvad rinnal.